

Forbudsbestemmelserne.

Trustkommissionens hovedsynspunkt er, at der skal ske en konkret prøvelse af konkurrenceregulerende aftaler m. v., forinden der skrives ind overfor disse, og kun for to områder har kommissionen kunnet anbefale, at der indføres forhåndsgodkendelse af visse former for konkurrencebegrænsninger, nemlig eksklusiv- og boykottaftaler m. v. samt aftaler og bestemmelser om mindstebruttopriser. De i lovforslagets §§ 10 og 11 udformede bestemmelser om forbud bygger herpå. De foreslåede forbudsbestemmelser må naturligvis ikke hindre aftaler m. v., som har samfundsgavnlig virkning, og der skal derfor kunne gives dispensation, når sådanne gavnlige virkninger kan antages at foreligge.

Forbudet mod eksklusiv- og boykottaftaler.

Om trustkommissionens motivering for forbudets indførelse, som V.K. ikke går nærmere ind på, henvises til afsnit 58 i betænkningen.

Efter V. K.'s opfattelse (side 77—80) taler hverken erfaringerne fra fremmed ret, herunder navnlig USA, eller fra dansk doms- eller administrationspraksis for, at netop disse konkurrencebegrænsninger skal rammes ved et generelt forbud uden konkret individuel prøvelse.

Om amerikansk ret skal anføres følgende, som ikke klart fremgår af V. K.'s redegørelse for den amerikanske retspraksis og trustlovgivning:

Shermanloven indeholder i § 1 et kategorisk forbud mod „contracts, combinations or conspiracies in restraint of trade and commerce“. Også eksklusiv- og boykottaftaler rammes af dette forbud. Endvidere forbyder Claytonlovens § 3 eksklusivaftaler, der medfører eller kan tænkes at medføre en væsentlig begrænsning af konkurrencen eller en tendens til monopol. Med samme forbehold er også prisdiskriminering forbudt. Endelig rammes eksklusivaftaler, boykot m. v. under visse omstændigheder af forbudet mod urimelige konkurrence- eller forretningsmetoder i Federal Trade Commission-act.

På grund af den ret brede formulering af lovbestemmelserne hersker der nogen tvivl om rækkevidden af de amerikanske trustloves indhold. Der er dog ingen tvivl om, at eksklusivaftaler af den type, som rammes

af forbudet i det danske lovforslags § 10, hvorved en gruppe af leverandører kollektivt træffer aftale med bestemte aftagere om eksklusiv forretningsforbindelse, såvel som iværksættelse af kollektiv boykot i almindelighed er forbudt efter amerikansk ret. Der henvises herom til den fremstilling, som er givet af Stocking & Watkins i „Monopoly and Free Enterprise“, New York 1951, kapitel 11, side 345 ff. Det skal videre nævnes, at lederen af F.T.C.'s økonomiske undersøgelsesafdeling, Corwin D. Edwards, i sin bog „Maintaining Competition“, Washington 1949, side 40—41, har foretaget en opregning af aftaleformer, som må anses for ulovlige i henhold til trustlovene. Fra denne liste skal nævnes eksklusivaftaler, som tilsigter at reservere omsætningen af een eller flere varer for medlemmer af bestemte brancheorganisationer eller at give disse medlemmer særrabatter eller andre særlige begunstigelser. Endvidere aftaler om boykot eller diskrimination overfor bestemte forretningstyper eller virksomheder, som anvender uortodokse forretningsmetoder.

Når V. K. alligevel side 79 kritiserer lovforslagets § 10, hænger det bl. a. sammen med, at han (side 39—40) i sin gennemgang af amerikansk retspraksis på dette område alene hæfter sig ved begreberne „exclusive dealings“ (eneforhandling o. lign.) og „tying clauses“ (betinget salg). V. K. har her overset, at tilfælde af denne art netop er undtaget fra forbudet i lovforslagets § 10. Ved at se bort fra de egentlige eksklusivaftaler og ved ikke at redegøre for domspraksis eller administrativ praksis, forsåvidt angår boykottaftaler, kommer V. K. til at give et misvisende billede af amerikansk ret på dette område.

Foruden til de nævnte amerikanske undersøgelser kan henvises til den svenske betænkning „Konkurrensbegrænsning“, afgivet af Nyetableringssakkunniga 1951. I betænkningens 2. del er side 53—56 givet en redegørelse såvel for administrativ praksis som for retspraksis overfor boykot og eksklusivaftaler i USA. Det siges her, at forbudet mod konkurrencebegrænsende eksklusivaftaler utvivlsomt hører til de mest effektive bestemmelser i trustlovgivningen og har ført til umiddelbare og betydningsfulde praktiske resultater. Det kan i denne forbindelse anføres, at den nye svenske lov